

ERDÉLYI GAZDA

MEGJELENIK

minden pénteken

legalább egy iven

és az egyleti tagoknak

ingyen

küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 ft. félvre 2 ftal fizethetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és érték küldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ

(Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz)

a lap szellemi részét illető küldemények az

ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ

(Gamauf Vilmos e. titkárhoz)
czimzandók.

AZ

ERDÉLYI

GAZDASÁGI EGYLET

KÖZLÖNYE.

Hirdetési díjszabályzat.

	széri hirdetések							
	1-3	4-6	7-12	13-18	19-24			
	1	2	3	4	5	6	7	8
1/16 lap	14	36	70	120	160	200		
3/16 "	7	18	35	60	80	100		
4/16 "	3	9	17	30	40	50		
2/16 "	1	75	4	50	8	15	20	25
1/16 "	1	90	2	25	4	40	7	10
				4	7	50	10	12

Többszöri hirdetésnél nagyobb kedvezmények. Aronkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

A szíves megrendelésben világosan kérjük kitenni; mennyi helyet igényel a beküldő mellékelt hirdetés számára.

Hirdetéseket elfogadnak lapunk kiadó hivatala és a r. k. Lycum nyomda központi irodája (főter gr. Teleki Domokos-ház.) Mellékletek 5 o. é. ítbá számítatnak.

Lapfelügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Kodolányi Antal, Mina János, Nagy Ferencz, Szabó Samu, Szentgyörgyi József.

A vetőmag elfajzása és a magváloztatás.

Ujabb időben, midőn a gazdák naponta ujabb és ujabb javításokat hajlandók gazdaságaikba behozni, igen gyakori eset, hogy nagyon dicsért és távoli vidékekről drága pénzen magot szereznek be; csak-hogy rendszerint azt is tapasztalják, hogy ha a behozott mag az első vagy második évben meg is tartja ugyan eredeti jó tulajdonát, de később aztán megváltoztatja azt.

A svéd és probstei rozs gyakran annyira visszaüt — elismert gazdai tekintélyek tapasztalatai szerint, — hogy a belfölditől megsem lehet különböztetni. Buza, burgonya, borsó, és lencse leggyakrabban fajzanak el. Azon sok burgonya fajnak, melyeket nem régiben még szerte műveltek, ma már hírét sem igen halhatni, úgy hogy azok legjelesebbjeiből, — melyek kielégítő hozamuk és jóságuk által tüntek ki — ma nap már vetni valót sem kaphatnánk.

Különösen kényes növény a borsó, nem csak azért, mert az időjárás befolyások iránt igen érzékeny és ize változó, hanem azért is, hogy egyik faj jól, a másik faj rosszul fő. Tapasztalás szerint, a bükköny a borsó között nagy befolyással van az utóbbinak elfajzására; ugyanis észleltetett, hogy a

bükköny és borsó képesek egymást megtermékenyíteni. Egy német gazda főleg az által lett figyelmessé e körülményre, hogy oly borsó vetésben, melyben néhány szál bükköny is dislett, sajátságos alakú borsó hüvelyeket talált; ezeket felbontva, a magvak nagyon hasonlítottak a bükkönyéhez. A nagysága által kitűnő fillérlencse (Pfenniglincse) gyakran már ez első évben, a beszerzett vetőmagnál sokkal kisebb magvu termést adott.

A talaj fekvése, vegyi összetétele, ereje és megművelése, továbbá a magnak kellő megérése, célszerű behordása. eltartása, kiválasztásában előforduló hibák mind oly körülmények, melyek a legdicsértebb művelési növények behozott magvainak elfajzására, visszaesésére befolyhatnak.

A következőkben felhozandó eset igen csattanós példa e tárgyra vonatkozólag:

Egy nagybirtokos évek előtt egy igen elhanyagolt birtokot vett kezelés alá. Első gondja volt trágyázás és mély szántás által a földeket ismét erőre hozni. Éveken át a birtok összes jövedelmét trágya vételre fordította. Az eredmény kielégítő is volt; mivel már nem sokára szebb és dúsabb termést adtak földjei, mint a szomszédos kis birtokosokéi; s így a földek javítása és értékesítésére fordított költségek a bekövetkezett gazdag termésekkel jutalmazták a birtokost. A többek között egy igen jeles borsó fajt honosított meg, mely mind ez ideig megtar-

totta kiváló tulajdonát. E körülmény a szomszédos kis gazdákat főbátorította vetőmag beszerzésére e jeles borsó fajtából. Az eredmény azonban az lett, hogy ez azok földjein már két év múlva annyira elfajzott, miszerint további művelésre nem volt érdemes. — E körülménynek oka, azt hiszem mindenki előtt világos.

Ha egy szépsége, ereje és használhatósága által a honit felülmuló állatfajt akarunk behozni és meghonosítani oly vidékről, a mely számára a miénk-nél megfelelőbb; akkor e helyi különbséget jobb, több és táplálóbb tápanyaggal kell kigyenlitenünk, ha az illető állatfajt eredetiségében megakarjuk tartani, mintegy kárpotlásul eredeti hazájának kedvezőbb életfeltételeiért. Ha ezt nem tesszük, — mint az példákkal bizonyítható — az előnyeieért behozott állatfaj annyira elfog silányulni, hogy a honival sem lesz képes a versenyt kiállani. Ugyan ez áll a növényekre nézve is. Sovány, rosszul művelt talajon a visszaesés kimaradhatlan. És hogyha az eredeti jó tulajdonságokat, sajátosságait fönn akarjuk tartani, vessük azokat gazdag s jól megművelt talajba s növekvésük alatt gondozzuk megfelelőleg.

A mi az állatnak a jó takarmány, az a növénynek a gazdag talaj. Mind a két esetben csak akkor várhatunk kielégítő eredményt, ha az elmaradhatlan életfeltételeket megadjuk.

Közli: **Vékony Gábor.**

A mezőhegyesi és kishéri állami ménesek rövid ismertetése*)

II. KISBÉR.

(Folytatás.)

Területe 11,500 hold, ebből esik szántóföld-, rét- és legelőre 2011, erdősegre 2862 hold; a fennmaradt terület bevan építve, és utakkal szeldelve.

Fekszik a Bécs, Ujszöny és budai vasutvonal mellett Kisbér városában s részint közelében. Árkok és faültetvényekkel van körülvéve; égalya általán száraz, a gyakran uralkodó hideg szelek azonban felette hátráltatják a gyenge fiatal csikók fejlődését.

A központ Kisbér, a tulajdonképeni várostól kerítés által el van különítve; a bejáratok éjente bezáratnak és őriztetnek. Az épületek négyszögbe vannak elhelyezve; a tiszták, állatorvosok és a vendégek lakosztálya az egyik — ettől balra fekszik a tenyész állatok istállója, — az ember kóroda pedig a második emeletes házat foglalja el; a földszinti épületeket a legénység lakja; a lovak nagyró-

sze szintén ezekben van elhelyezve. — Az állat kóroda egész elkülönítve áll. A négyszögű épületen kívül egy csinos park terül el, ebben van a parancsnoki épület jobbra a tiszták lakásától; és elkülönítve több rekeszték a nemes anyakanczák és csikóik elhelyezésére kifutó helyekkel ellátva.

Két ménes és több gazdasági kerület kívül fekszik a központon.

1872 év szeptember havában a kishéri ménes állott:	
11 darab tenyészmén,	
20 „ két éves félvérmén,	
35 „ egy éves „	
54 „ 3 éves félvér kancza,	
80 „ 2 „ „ „	
21 „ 1 „ „ „	
57 „ elválasztott csikó	
26 „ telivér csikó,	
42 „ „ anyakancza,	
151 „ félvér „	
2 „ 1 éves telivér csikó,	
4 „ próba mén, és	
29 „ különféle czélokra használt lóból.	

A tenyész anyag angol tele- és félvér; a czél pedig kitünő futó lovak nevelése.

Érdekesnek tartom a mostani használatban lévő tenyészmeneket egyenként felsorolni, megemlítve azok nevét, vételárát, a fedezési díjat és az eddig felmutatott eredményt.

1. **Buccaneer**, született Angolhonban 1857-be, 16 markos, feltűnően nemes és kitünő angol telivér. De Balt Frigyes m. kir. ezredes által vásároltatott 1863-ban Angolhonból, ára 2600 L. körülbelől 30,000 frt o. é. — Fedezési díj 500 frt. Eladott csikói után 59,020 frt, a fedezési díjából pedig 59,510 frtot jövedelmezett eddig.

2. **Ostregger**, született 1862-ben Angolhonban, 16 markos, kitünő, nemes példánya az angol telivér lótenyésztésnek. V. Merigen tábornok által 3154 L. vásároltatott Angolhonból. Fedezési díj 200 frt. Eladott csikói 7625 frtot képviselnek, fedezési díjából bejött utánna 19600 frt.

3. **Bois-Roussel**, született Franciaországban 1861; 16 markos, igen nemes állat, és szép példánya a francia-angol telivér lótenyésztés sikerének. Alakja hibátlan szintugy járása is, külseje igen kedves benyomást tesz. Bizonyos Delamarre-től vásároltatott Mengeri tábornok által 50,000 frankért. Fedezési díj 200 frt.

4. **Virgilius**, született Angolhonban 1858-ban 15 markos 1 hüvelyk magos, nemes és szép külsejű állat. Tábornok v. Ritter által vásároltatott herceg Schwarzburg Soudershausentől 4020 porosz tallérért. — 1863-ban a legelső díjakat nyerte el Némethonban. Fedezési díj 200 frt. Eladott csikói 21,810 frtot jövedelmeztek; fedezési díjából utánna bevéteztett 10,170 frt.

5. **Diophantus**, született 1858-ban Angliában, 15 marok 2" 2" magos, 1870-ben vásároltatott 7000 o. é. frton. Fedezési díj 100 frt.

*) Lásd lapunk 23-ik számát.

6. P o l m o o d i, szül. 1853 Angolhonban, és innen vásároltatott 1858-ban, 15 marok 3" magos. Fedezési díj 80 frt. Csikói 3132 forintot hoztak be. A fedezési díjak összege 5910 frt.

7. T a r q u i n, anyja méhében hozatott be, született Kisbéren 1863-ban, 15 marok 2" 2" magos. Voltigeur ivadéka Honeyonek-ból. 1866-ban elnyerte az alföldi díjat Debreczenben.

8. H i g h f l y e r, eredeti norfolki tráber faj mén, atyja a híres Shalés; járása rendkívül szapora. Soest ezredes által vásároltatott 1871-ben 450 L.-ért. Fedezési díj 60 frt.

9. R o l a n d, norfolki tráber, született 1959-ben;

1870-ben vette meg Soest, báró Oldershausentől; ára 110 Friedrichsdor, 15 markos 2" magos. Hágatási díj 40 forint.

10. T á r q u i n nro 7. Saját tenyésztés, anyja Re-
volver volt.

11. P r i d e o f E n g l a n d, született Kisbéren 1869-ben; Norfolk és angol félvér keresztezés. Atja Pride of England, norfolki tráber; anyja Sutherland; helyi tenyésztés, 16 markos.

12. C a m b u s k e n, angol televér; 1872 Szeptemberben vásároltatott Cavalieró által, mint mondják 61,000 forintért.

(Vége következik.)

T Á R S A L G Ó.

Világkiállítási levelek.

VII.

(G. V.) Az erdélyi gazd. egyesület gyűjteményes kiállításával szemben két pesti borkereskedő Ganz és társa és Abeles Dávid foglalnak helyet, mindkettőnek objectuma csinnal van rendezve s a szemlélőt előlegesen is megnyer'; még mielőtt a magyar vendéglőben e czégek borait megkostolta volna. Tekintve hazánk sajtósági viszonyait, kivált a nagy átlagban okszerűtlennek mondható pincze-gazdaságot, hajlandók vagyunk a szolid borkereskedőnek nagyobb érdemet tulajdonítani, mint a mennyit a haladotabb országokban a maga számára igénybe vehet, mert ő az, ki e megbecsülhetlen terméket piaczképessé s ennek nyomán borászatunkat elismertté teszi. A magyar termelő — tisztelet a kivételeknek — még nem kereskedő és míg azzá nem válik, sem a szőlészetben, sem gazdasági termelésének egyéb ágaiban nem fog kellő sikert arathatni. Az okszerű kezelést, a biztos számítást, egyáltalában a mercantilis szellemet megalapítani, előmozdítani s tovább fejleszteni; ez legyen a kormány, az egyesületek, az intézetek legelső feladata, mert csak e szilárd alapon indulhat hazánk anyagi állapota teljes és állandó virágzásnak, melyre az ország roppant természeti kincseinél fogva különben is hivatva van!

A leirt csarnoknak egyik legszebb objectumát a pozsonyi gazdasági egyesületnek gyűjteményes kiállítása képezi, melyet alelnök Gyiko Szilárd ur rendezett. A csinos faragványu karcsu oszlopokkal díszített és szőlőlombbal körülfolyt építmény közepett az egyesület czimerét mutatja, a külső oszlopok mellett a gabona kévékben, a lépcsőzeten üvegekben gazdag collectiót mutat, a czimer alatt kender és gyapju, jobbról balról Pozsony vidékének jó hírű borai, végre alól téglá és alagsövek vannak elhelyezve. E szép kiállítással csakis gr. Karácsonyi Guidó gyűjteménye vetekedhetik, mely a gróf uradalmainak termelését a legked-

vezőbb színben mutatja be, feltűnő szép a buza, dohány és méz, továbbá a fatönkök és metszetek collectiója. Jóval kisebb de érdekes képet nyújt a lévai főbérnökség tárlata, különösen megemlítünk egy takarmánynemet mely bizonyos vidékeken nagy fontossággal bírhat t. i. a répahulladékot, mely a szeszgyártásnál visszamaradt. A gazdaság nagy mérvben termesztett répáját szeszre dolgozza fel és míg egyrészt 95% alkoholt termel, más részt a gödrökben elhelyezett és légmentesen elzárt hulladékokban kitűnő takarmányt nyer, melyet kellemes savanykás ízénél fogva kivált a szarvasmarha nagyon kedvel és mely — az eddigi kísérletek szerint — öt évig kár nélkül eltartható, tehát takarmány szegény években kívánatos tartalékul szolgálhat. — Gr. Stubenberg József székelyhídi uradalmi bort, szeszt, pálinkát és mezei terményeket csinos szekrényen jó minőségben mutat be.

Magyarország szesz ital gyártása szerintünk nincs eléggé gazdagon képviselve és csak hiányos képét nyújtja ezen nevezetes iparágnak. Tulnyomólag a liqueurek vannak képviselve és nemcsak minőségük által érdemelnek figyelmet, hanem többnyire pazar fényű szekrényeken is vannak elhelyezve, melyek a néző szemét kápráztatják. Mindkét tekintetben Zwack és társa, a Gschwindféle részvénytársaság, Braun testvérek, Friedenthal és Patzauer Miksa tűnnek ki; kevesebb izléssel, de jó minőségben Fischer József, Gaydushek & Blitz és mások állítottak ki. Az u. n. collectió álványokon két ismert kolozsvári czég: Szilágyi Eleonora valamint Schwarzel és Fröhlich foglalnak helyet, itt látjuk továbbá a pozsonyi Slubecket és több kisebb gyárt. Miután a jury csak ezután lesz megtartandó, egyelőre csak annyit jegyezhetünk meg, hogy a palaczkok adjustirozása kevés kivétellel megfelelő és eléggé izlése, a külső benyomás, mely a piaczképességnek szintén egyik tényezője, tehát kielégítő.

A szilva pálinka, mely az említett iparágon belül nevezetes szerepet játszik, külön képviselőkre is talált, me

lyek között első helyen oraviczai gyáros Schnabel urat említjük, ki gyarának terményeit fokozatos rendben tünteti elő és a bánáti nagy szilva értékesítése és feldolgozásáról külön röpiratot is írt, melynek érdekesebb részeit közelebb lapunkba is átvesszük. Az erdélyi silvorium kitünő minőségben Velicska Lajos ur által van bemutatva és külön bécsi bizományos által újabb a piacz is meg van nyitva.

Szeszgyáraink közül csak a nevezetesebbeket említve felsoroljuk a temesvári első szeszgyártó és finomító társaságot, melynek évi termelése közel 90,000 akóra, hízalása 5000 drb. ökörre rug. A pesti gyárosok közül megjelentek Krauss Mayer — évi termelés 50,000 akó 95% szesz és 8000 mázsa élesztő — és Stern Ignác 60,000 akó, 96% szesz és 10,000 mázsa élesztő — a vidéki városok közül Szeged, Arad, Temesvár, Vác stb. vannak leginkább képviselve.

Eczetet Lenk János fiai Sopronból, Raabstern Ujvidékről és Arcz Pál Brassóból mutatnak be; sert csak egy kiállító küldött.

A csarnok egyik díszét a m. kir. pénzügyministerium által kiállított három dohányszokrény képezi, mely mintegy husz kitünő fajta pipadohány levelet, a belőlük készített vágott dohány és mintegy ötven fajta szivart tartalmaz. E gyűjtemény, — mert a monopolium védelme alatt jött létre — versenyen kívül áll, de kitünő czikkei nagy elismerésre találtak a nemzetközi jurynél. Próbaképen tisztán magyar dohányból készült szivarok is ki vannak állítva, melyek forgalman kívül állanak és bajosan is fognak felvétethetni, egyrészt azért, mert megfelelő minőségű és mennyiségű szivarborítékot hazánk egyáltalában nem képes természetni, másrészt, mert oly szivar, melynek boritéka gyöngye és bele tisztán magyar dohányból áll, meggyújtás után nagyon hevül és dagadoz, mely körülmény a kellemes élvezetet lehetetlenné teszi. Külföldi dohánymagvakból nevelt levelek e kedvezőtlen tulajdonnal ugyan nem bírnak, de egyrészt a mag nálunk hamar elfajzik, tehát sokszor megujjítandó, másrészt a kitünő fajta nem leli meg a kívánatos tényezőket és középszerű minőségűvé válik. Hazánknak tehát alighanem le kell mondania azon ambítióról, hogy a nagypiaczot tisztán magyar dohányból készült jó szivarokkal elláthassa, de kitünő pipadohányival a fogyasztó közönség részéről mindig méltó elismerésre fog találni!

A kolozs-monostori m. k. gazdasági tanintézet tervrajza.

1) A z i n t é z e t c z é l j a: egy részről az intézetbe felvett növendékeket lehetőleg a mezei gazdaság minden ágában előjövő mindennemű teendővel és műveletekkel gyakorlatilag megismertetni, s a gyakorlatban napirendben levő műveletek körül előforduló műszaki kézfogásokba beléoktatni, (gyakorlati tanfolyam); másrésztől viszont

ezen gyakorlati oktatás alapján és kepcsolatban azokat, a mezei gazdasági üzlet sikerrel való vezethetésére ma már nélkülözhetlenül megkívántató tudományos ismeretek megszerzésére vezérelni, (elméleti tanfolyam).

2) A t a n f o l y a m t a r t a m a: három évre terjed és pedig:

a) Az első év kiválólag a gyakorlati oktatásra van szánva, oly módon, hogy a növendékek lehetőleg a mezei gazdaság minden ágában előforduló mindennemű teendőkkel és műveletekkel gyakorlatilag megismertetnek, s az év folytán a mezei gazdaságban napirenden levő műveletek körül előjövő műszaki kézfogásokba tényleg begyakoroltatnak, ezen kívül a tanulók a téli hónapok alatt, nemkülönben a többi évszakokban is a külmunkára kevésbé alkalmas napokon, a gazdaság vezetése körül előforduló fogalmazás- és számvetésben, valamint a rajzban is oktatást nyernek.

b) A második vagy harmadik évben az elméleti oktatás lép előtérbe, azonban az összeköttetés az elméleti és gyakorlati oktatás között ez években is a lehető legbensőbb marad.

3. F ö l v é t e l i f ö l t é t e l e k: legalább 17 éves kor, s 6 gymnasiumi vagy négy reál iskolai osztálynak sikerrel való bevégezése: munkára képes egészséges testalkat, s jó erkölcsi magaviselet. Fölvéttetik pedig az intézetbe:

a) Mindenik tanosztályba 12 — iskoláit kitünő sikerrel végzett Erdély- vagy kapcsolt részeiben született vagyontalan ifju, az erdélyi országos alaphól, egyenkint 150 forint segélyezéssel évenként, mely összegért az intézet convictusszerű berendezése mellett, a növendékeket — mosáson kívül — teljes ellátásban részesíti.

b) Mindenik tanosztályba felvétetik még az intézeti szabad helyekre 8. iskoláit jó sikerrel végzett ifju, egyenkint oly összeg lefizetése mellett, mint a mennyibe az intézetnek a segélyezett ifjak ellátása tényleg kerül, ezek ezen fizetésért ugyanazon ellátásban részesíttetnek, mint a segélyezett ösztöndíjas növendékek.

Az állami segélyben részesülő, s az intézeti szabad helyekre felvett növendékek tandíjt nem fizetnek.

c) Mindenik tanosztályba felvétetik még különöndékek is évenként 20 forint tandíj fizetés mellett. A különöndékek élelmezésükről s lakásról maguk gondoskodnak.

d) Mind a három tanosztály részére, i n t é z e t i s e g é d néven, két évre, egy—egy, már tudományosan előképzett, ifju gazda vétetik fel. Ezen intézeti segédek az erdélyi országos alaphól évenként 200 forint segélypénzt huznak, s az intézetben teljes ellátást nyernek.

e) Az intézetben levő 12 állami alapítványi helyért folyamodó ifjak, az iskolai és szegénységi, az intézeti szabad helyért folyamodók pedig iskolai és a szülők vagyoni állásáról szóló hiteles bizonyítványokkal felszerelt felvételi folyamodványait évenként augusztus hó 5 ig az intézeti igazgatóságnak nyújtják be, s az igazgatóság e folyamodványokat azután az erdélyi országos gazdasági egyesület-

nek—a ministeriumhoz felterjesztendő ifjak nevei kijelölése végett — bemutatja.

Az intézetbe való felvételért folyamodni csak az első évben szükséges, miután új növendékek csupán a gyakorlati tanfolyamra vétetnek fel, s az egyszer megtörtént felvétel, ha az illetők magukat szorgalom, jó erkölcsi magaviselet, s általában előmenetelük által az intézetbeni maradásra érdemeseknek bizonyítják, mind a három évi tanfolyamra érvényes.

A különövendékek megkivántató előkészütségükkel, okadatolása mellett oct. hó 31-ig jegyeztethetik be magukat.

Az állami ösztöndíjat nyert s az intézeti szabadhelyekre befogadott ifjak felvételésükről hírlapok útján, valamint személyesen is (levél útján) értesítetnek.

f) Az első, vagyis gyakorlati tanfolyam évenként november hó 1-én veszi kezdetét, s tart a jövő év october 31-ig, mikor is e tanfolyamot jó sikerrel bevégzett növendékek azonnal a másodévi tanfolyamba lépnek.

E tanfolyamban szünidő, csupán ünnep- és vasárnapokon van. Az istállóba s udvari szolgálatra kirendelt növendékek azonban e napokon is helyt állani kötelesek.

g) A másod- és harmadévi, elméleti tanfolyam szintén november 1-én veszi kezdetét, azonban csak augusztus hó végeig tart. A két elméleti tanfolyamnál september és october hónapok képezik a rendes évi szünidőt. Évközben e tanfolyamokban is csupán ünnep- és vasárnapokon van szünidő, s ezenkívül husvétkor 2 hétig.

4. Ismétlési és évi vizsgálatok s bizonyítványok.

a) A gyakorlati tanfolyam növendékeinek vizsgálata, melynek tárgyát a gyakorlati teendők ismerete, s helyes felfogása, valamint a műszaki kézfogásokban való jártasság képezi, évenként augusztus hó második felében tartatik meg.

A gyakorlati tanfolyam sikerrel való bevégzéséről tanuskodó bizonyítvány feljogosítja a növendékeket a második évi tanfolyamba való belépésre.

b) Az elméleti tanfolyamokban minden tantárgyból fél évenként 2—3 ismétlési vizsgálat tartatik, s a növendékek ez alkalommal tanusított előmeneteléről minden tanár jegyzéket viszen. E jegyzékek az igazgatónak minden vizsgálat után átadva, általa az azokban foglalt osztályzatok az osztályzati könyvekben tanfolyamok s névszerint összesítetnek a növendékek előmenetelének ellenőrzése végett. Ezen havonként tartott ismétlési vizsgálatoknál nyert sorozati számok azonban a „V é g b i z o n y i t v á n y o k” kiállításánál is épen oly érvénytelnek bírnak az osztályzati fokozatok megállapítására nézve, mint a félévi vizsgálatoknál nyert sorozati számok. A félévi vizsgálatok mártius és augusztus hónapban tartatnak.

Az első vagyis gyakorlati tanfolyamból külön bizonyítvány állittatik ki, a félévi vizsgálatokról ellenben az ifjak csak ideiglenes félévi bizonyítványt nyernek s az összes tantárgyban előmenetelről tanuskodó osztályzati

fokozatok, a harmadik tanév befejeztével tett vizsga után kiállított végbizonyítványba vezetnek be.

A bizonyítványokba a műszaki kézfogások elsajátítása körül, továbbá az egyes tantárgyakban tett előmenetel, az előadások látogatásában tanusított szorgalom, az intézeti és házi rendszabályokhoz való alkalmazkodás és magaviselet, a szokásos fokozatok szerint iktattatik be.

A vizsgálatok a kormány és az erdélyi országos gazdasági egyesület küldötteinek közbejöttével teljes nyilvánosságban történik.

5. Magánvizsgálatok. Kivételes esetekben, egyes tantárgyakból gyakorló gazdák magánvizsgálókat is tehetnek, mely szándékukat azonban jóval előbb kell hogy bejelentsek az igazgatóságnál, ki azután az e részben beérkezett folyamodványokat a nmltságu ministeriumhoz — kitől e magánvizsgálatok engedélyezése függ — terjeszti fel, s az engedélyezés folytán határidőt tűz ki a vizsgálat elfogadására.

A magánvizsgálatot tevők, a rendes időn kívüli vizsgálati díjakat (tantárgyankint 4 frt) és egy évi tandíjat — mely azonban el is engedtethek — fizetnek.

Kodolányi Antal,
igazgató.

Értesítés

a folyó 1873-ik évben tartandó erdészeti államvizsgák tárgyában.

Az erdészeti államvizsgák a folyó évben october hó 6-án s a körülményekhez képest folytatólag az eddigi módozatok szerint a következő helyeken fognak megtartatni; ugymint:

A felsőbb erdészeti államvizsga Budapesten, az alárendelt erdészeti személyzet vizsgálója pedig Pozsonyban, Kaposvárt, Kassán, Temesvárt és Kolozsvárt.

Felhivatnak mindazok, kik az önálló felsőbb erdészeti szolgálatra képesítő felsőbb rendű erdészeti államvizsgát letenni szándékoznak, hogy eredeti bizonyítványaikkal felszerelt ebbeli folyamodványaikat s az államvizsga letétele előtt megkivántató, s egy erdészeti tárgyról szóló írásbeli értekezéseiket legfeljebb folyó évi september hó 20-ig a földmivelés, ipar és kereskedelmi m. kir. ministeriumhoz terjesszék fel, azok pedig kik az alsóbb rendű erdészeti vizsgát letenni ohajtják, folyamodványaikkal egyenesen az alsóbb rendű vizsgák székhelyein működő főispánokhoz vagy pedig a főispáni székek némelyikének az említett helyeken való netaláni üresedése esetében az illető törvényhatósághoz forduljanak.

Kelt Budapesten 1873 évi július 5-én.

A földmivelés, ipar és kereskedelemügyi
m. kir. ministeriumtól.

Felhívás.

Tisztelettel felhívatik a „Ti cselédek, engedelmesek legyetek azoknak, a kik néktek uraitok” jeligés pályaműnek a szerzője, hogy ezen pályaművének az egylet titkári hivatalától való visszavételéről gondoskodni sziveskedjék. (Bővebben lásd „Erd. Gazda” 16-ik számában a választmányi ülés 64. sz. alatti végzését.)

Vörös Sándor,
h. titkár.

Hirdetmény

az Erdély területén ez évben tartandó lótenyésztési államdíjosztásokról.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint Erdélyország közvetkező helyein fog ez évben lótenyésztési államdíjosztás tartatni, u. m.:

1. Kolozsmegye Szentpéteren f. é. július 20-án.
2. Deésen „ augustus 20-án.
4. Székely-Kereszturon „ september 2-án.
4. Kolozsvárt „ september 27-én.
5. Déván „ october 29-én.
6. Brassóban „ october 30-án.

Ezen díjosztási állomásokon következő államdíjak lesznek kifizetve:

I.

Sikerült szopócsikóval bemutatott anyakanczák számára, melyek jól ápolt egészséges és erőteljes állapotban vannak, s a jó tenyészkanczák tulajdonságaival bírnak.

A.

A deési és kolozsvári 80 darab magyar arannyal javadalmazott díjosztási állomásokon:

Első	díj 12 drb. magyar arany.
Második	„ 10 „ „ „
Harmadik	„ 8 „ „ „
Negyedik	„ 6 „ „ „
Ötödik	„ 5 „ „ „

B.

A sz.-péteri, székely-kereszturi, dévai és brassói 65 darab magyar arannyal javadalmazott díjosztási állomásokon:

Első	díj 12 drb. magyar arany.
Második	„ 8 „ „ „
Harmadik	„ 6 „ „ „
Negyedik	„ 5 „ „ „

II.

Három éves kanczacsikók számára, melyek kitűnő tenyész-képességet ígérnek.

A.

A deési és kolozsvári 80 darab magyar arannyal javadalmazott díjosztási állomásokon:

Első	díj 12 drb. magyar arany.
Második	„ 8 „ „ „
Harmadik	„ 6 „ „ „
Negyedik	„ 5 „ „ „
Ötödik	„ 5 „ „ „
Hatodik	„ 5 „ „ „

B.

A szent-péteri, székely-kereszturi, dévai és brassói 65 darab magyar arannyal javadalmazott díjosztási állomásokon:

Első	díj 10 drb. magyar arany.
Második	„ 8 „ „ „
Harmadik	„ 6 „ „ „
Negyedik	„ 5 „ „ „
Ötödik	„ 5 „ „ „

A bemutatott lovak megbirálása, valamint az odaítélt díjaknak kiosztása is, egy e végre alakult vegyes, polgári és katonai szakszabvány által azonnal a helyszínen fog eszközöltetni.

A pályázó lovak tulajdonosai községelöljárói bizonyítvánnyal tartoznak igazolni, hogy a szopós csikóval bemutatott anyakancza már a csikó születése előtt sajátjuk volt, vagy pedig, hogy a kiállított három éves kanczacsikó egy — az ellés idejekor birtokukban volt anyától származik és általuk neveltetett.

Minden tekintetben kitűnő méncsikókat pályázaton kívül is díjakban részesíteni a díjosztó bizottság leendő felhatalmazva.

Hogy a díjosztó bizottság kellő időben megtudhassa valamennyi pályázó ottlétét, köteles minden pályázó a kijelölt díjosztási nap reggelén az illető pályázati állomás helyhatóságánál jelentkezni, hol további utasítást nyerend.

Kelt Budapesten, 1873. június 26-án.

A földmivélés-, ipar- és kereskedelemügyi
m. kir. ministerium.

Gyümölcsizelés Julius 13-án 1873.

II.

A gyümölcsizelési összejöveteleket az erd. gazd. egylet kert. szakosztálya közbejött akadályok miatt, csak most folytathatta, mely ezuttal a titkári szálláson tartatott meg és fog továbbra is megtartatni.

Ez alkalommal az egyleti köztelekről beküldött 3 féle cseresznye és 1 féle megygy izlettetett.

I. Cseresznyék:

1. A Disznódi fűszeres. Igen nagy, fekete, ropogós, hosszuszárú cseresznye. Alakjára nézve szivalaku; íze finom fűszeres, magja aránylag nagyon kicsiny. Minősége mindenestre I. rendű.

2. A Damason sárga. Valamivel kisebb az előbbinél; alakjára és ízére nézve azonban avval megegyez,

csak hogy ize némi kis savanyval emelt. Színe világos sárga, napos oldalán kissé pirossal árnyalt. Mind a két cseresnyefaj tenyésztése kiválóan ajánlható.

3. A Roth feketéje. Középnagyságu, fekete, szív alakú cseresnye; nagyon édes ízű. Magja középnagyságu, élvezéskor nehezen válik el husától. II. rendű.

II. Meggy:

Abbesse d' Oignies. Nagy, élénk piros színű, átlátszó meggy. Alakja kerek. A benne levő finom savany igen kedves ízt kölcsönöz neki. Magja kicsiny. Tenyésztése ajánlható. I. rendű.

EGYVELEG.

* **Meghívás.** A küküllőmegyei gazdasági-egylet igazgató választmánya folyó hó 20-án délelőtt Dicső-Szent-Mártonban rendkívüli gyűlést tart, melyre a t. v. tagok szíves megjelenését tiszteletteljesen kéren. Ó-Kocsárd 1873 július hó 7-én. Farnos Elek, egyleti jegyző.

* A kolozs-monostori m. k. gazd. tanintézetben a folyó évi iskolai szinidő alatt a néptanítók számára rendezni szándékolt gazdasági tanfolyam a Kolozsvárt kitört cholera járvány miatt nem fog megtartatni. Pesten 1873 július 14-én. A földmivelés-, ipar- és keresked. m. kir. ministerium.

* **Válaszmányi megbízásbólegyleti pénztárnok** Dr. Hincz György ur, azon t. egyleti tagoknak, kik ez évi részvénydíjajukat folyó év július 1-éig be nem fizették, a napokban tette utánvéte nyugtáikat. Kéretnek az illető tag urak azok szíves beváltására.

(v.) A Phylloxera Dél-Franciaországban mindig jobban pusztít. Mindazok a szerek, a melyeket pusztítására ajánlottak, sikerteleneknek bizonyultak. Még legjobban az használt ellene, ha a szőlőt víz alá helyezték, csak hogy ezt igen kevés helyen lehet tenni. Azt is említik, hogy ámbár a szőlőtetű minden tőt megtámad, mégis azokat a tőkét, a melyeket az előbbi években a szőlőüszög — (Oidium Tuckeri) ellen megkénezték, leginkább megrontotta.

(v.) **Oriás sertés.** Egy sleziai birtokos kihizlalt egy öt éves sertést, mely levágatáskor 6 mázsát nyomott s adott 5 mázsa szalonnát (a szalonna vastagsága átlag 9" volt) s csak 1 mázsa hust. — Tulajdonosságának 200 frtot ígértek érte, de ő az ajánlatot nem fogadta el. — Mi ennél többet is mutathatunk fel, mert az 1871-ik kőbányai hizott sertés kiállításon a kisjenői fajta sertések boldogult Geist Gáspár által hizlaltatva páronkint átlagban 1350 fonttal lönnek bemutatva. Egy egyes példány pedig 7 mázsa élősúlyt mutatott szintén azon alkalommal.

* **Alma behozatal** Amerikából. Hogy Amerika reánk nézve a gyümölcsészet terén is kezd versenyző

Piaczi árak.

A kolozsvári kereskedelmi s iparkamara hivatalos adatai nyomán.

A heti vásár		Egy osztrák mérő = 2 nagy véka					Egy mázsa		Egy bécsi öl	1 font
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	zab	török buza	széna	szalma	tüzifa	marha hus
á r a k r a j e z á r o k b a n .										
Kolozsvár	július 17	780—796	716—730	540—560	196—210	420—432	135	145	1000	23
Nagy-Várad	július 3	550—600	500—540	540—600	160—190	340—360	140	100	950	26
Máros-Vásárhely	július 10	670—710	484—526	455—470	179—214	—	130—200	160—170	1060	20
Károly-Fehérvár	július 12	654—660	555—562	400—420	220—225	—	115—120	115	1100	20
Nagy-Szeben	május 30	667—727	560—613	447—487	187—213	400	100—105	70	700	22
Brassó	május 30	689—784	602	437—450	186—194	349	—	—	—	20
Besztercze	júnus 7	620—720	520	480	180	—	120—160	80—130	750	20
Nagy-Enyed	július 3	650—700	550—585	450—500	212—224	—	230—240	60—70	1100	20
Szamosujvár	július 10	650—700	530—600	540—500	216—230	—	230—240	60—70	1100	20
Deés	július 14	650—740	500—580	420—480	160—170	—	160	50	1200	20
Torda	július 15	660—800	620—680	440—460	290—200	—	190—200	75—100	800	18

Erdélyi földterületmentesítési kötvény 75 — frt kr. Ezüst árkelet 109.

Bécsi marhavásár: Felhajtott 4099 drb. hizó ökör. A forgalom élénk; árak: gallicziai 32—34¹/₂ frt, magyar 33—35 frt, német hizó ökör 32—35 frt a vágósúly mázsája.

lenni, kitűnik abból, hogy a múlt év őszén Amerikából Európába 30,000 hordó alma bozatos be.

(v.) Tőmött, keményebb vajat lehet nyáron át jégverem hiányában is nyernünk, ha a tehenekkel kevés hársfa lombot étetünk, mitől a vaj összeállóbb lesz.

(v.) Egyszerű magpróba. — Ha két frissen vágott nedves gypszelet összefordított földes lapja közé a csirkésségről kiprobálandó magvakat bevetjük s a két gypszeletet jól össze nyomjuk, a magvak legtermészetesebb próbahelyükön csirázni indulnak s a gypszeletek széjjel választása után megláthatjuk a csirázó magvak számát s fejlődési erejét is.

Szerkesztői nyiltposta.

17.) T. Bágyoni Mihály urnak, Felvincz. — Szíves soraira szolgáljon válaszul azon felvilágosításom, hogy a cs. trv. javaslat a pesti orsz. gazd. egyesület kebelében tervezetett s mi csak rövideden jelezni kívántuk annak főbb vonásait a nélkül, hogy arra, még mint csak tervre bírálatot tegyünk.

18.) T. Iby Ferencz urnak, Pankota. — Egy féle évi várakozásra még egy félivit?

TARTALOM: A vetőmag elfajzása és a magváltoztatás. — A mezőhegyesi és kisbéri állami ménesek rövid ismertetése

(folytatás). — Társalgó: — Világkiállítási levelek VII. — A kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézet tervrajza. — Értesítés a folyó 1873-ik évben tartandó erdészeti államvizsgák tárgyában. — Felhívás. — Hirdetmény az Erdély területén ez évben tartandó lótenyésztési államdíjosztásokról. — Gyümölcsizelés Julius 13-án 1873. II. — Egyveleg. — Piaczi árak. — Hirdetések. —

Felelős szerkesztő: VÖRÖS SÁNDOR.

Hirdetések.

Jelzálog kölcsönök.

Telekkönyvezett földbirtokokra 5000 forinttól a legmagasabb összegig 6% kamat 1% törl. illetőleg 7%-al 32 évi törlesztésre (a visszafizetés előbb is bármikor teljesíthető) a leggyorsabban eszközöl

a hatóságilag engedélyezett általános ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda Kolozsvárt, óvár, bástyauteza 6. sz.

Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. u. 1-től 4-ig. (3.) (25-48)

VICTORIA

bitosító társaság Kolozsvártt

(1) (alaptva 1865-ben) (13-24)

melynek biztosítéki alapja az 1871-ki zárlat szerint törzs- és tartalék tőkében s évi bevételekben

5 millió.

Biztosításokat fogad el

Tűz-, jég-, szállítási károk ellen, ugy az ember életére.

Az épület-biztosítási osztálynál kiváló figyelembe ajánlatnak a Victoria által életbeléptetett társas-árva vagyon és egyházi biztosítás, mire nézt külön, rendkívül kedvezményes díjszabások vannak megállapítva. Házberendezések, mint: butor-, fehér-, ágy-, ruhanemű stb. különös kedvezményben részesülnek a biztosításnál. Ezekon kívül is biztosítás nyújtatik mindennemű lak- és gazdasági épületekre, gyárookra, malmokra, vasuti építkezésekre, kereskedelmi raktárookra, boltban levő cikkekre, nyers és feldolgozott anyagokra, szabadban és fedél alatt levő gabona és széna takarmányokra, — tűz, villámcsapás, robbanás és kihurczkolódás veszélye ellen.

Egyszersmind felhivatik a t. közönség életbiztosítási ajánlatait is a Victoriánál tenni meg, mely minden irányu módozataiban a legnagyobb előnyöket nyújtja.

Életbiztosítási példa:

Halálesetre biztosított 2000 forint tőke évenkénti díja:

a biztosító

20 — 30 — 40 — 50 éves

korában kezdőleg

34 frt 60 kr. 45 frt 40 kr. 63 frt 40 kr. 95 frt 20 kr.

Ezekon kívül minden módozatok, mint halálesetben fizetendő tőkék, a biztosítónak még életében fizetendő tőkék, gyermekek számára nevelési kiházasítási vagy lényhezmeneteli tőkék, nyugdíj vagy életjáradék összegek, temetkezési költségek biztosítása, ugy túlélési csoportokba beállítás is elfogadtatik, mindnyája kedvezményes díj s a nyereségben 5% részesülés mellett.

Előforduló károk, azonnal becsültetnek és rendeztetnek.

Bővebb felvilágosítással, átnézeti könyvekkel, a díjak iránti tájékozással szolgálnak a társasági felügyelők s vidéki ügynökségek

a „VICTORIA” biztosító társaság vezérügnöksége Kolozsvártt
Wagner. Szász.